

Raadsvoorstel

Onderwerp: Klimaatvisie Ridderkerk, De route naar 2050	College van burgemeester en wethouders 20 april 2021	Zaaknummer 277598
Portefeuillehouder M. Japenga	Commissie Samen wonen 20 mei 2021	Openbaar
E-mailadres opsteller: h.v.d.linden@bar-organisatie.nl	Gemeenteraad 3 juni 2021	

Geadviseerd besluit

---

1. De "Klimaatvisie Ridderkerk, de route naar 2050" vast te stellen.
  2. Kennis te nemen van het "Uitvoeringsprogramma Klimaatvisie Ridderkerk, De route naar 2050".
  3. De tenaamstelling van de reserve Warmtevisie te wijzigen in reserve Klimaatvisie en de omschrijving aan te passen.
  4. Het structurele bedrag voor duurzame energietransitie / klimaat in de begroting te verhogen van €65.800 naar €150.000 en dit te verwerken in de eerste tussenrapportage.
  5. De financiële wijzigingen te verwerken in de begroting 2022.
-

Raadsvoorstel

Inleiding

De (inter)nationale klimaatafspraken van de afgelopen jaren luiden een grote energietransitie in. Het nationale Klimaatakkoord, met haar veelomvattende plannen, ademt dan ook een grote urgentie uit. Het jaar 2050 klinkt ver weg, maar het vraagt nu inzet als we de doelen willen bereiken. Het is niet meer vrijblijvend en het raakt bovendien iedereen en heeft gevolgen voor wonen, werken, verkeer en vervoer, economie, natuur, milieu en de ruimtelijke inrichting.

De uitvoering van het nationale Klimaatakkoord is een verantwoordelijkheid van vele partijen. Inwoners, bedrijven en organisaties moeten allemaal hun inzet leveren. Een sleutelrol is echter weggelegd voor decentrale overheden. Decentrale overheden staan voor een groot deel van de uitvoering aan de lat. Door het Klimaatakkoord krijgen decentrale overheden nieuwe taken of moeten bestaande taken worden geïntensiveerd. Er moet niet alleen veel gebeuren, maar ook in samenhang. Het is daarom belangrijk dat wij over een nieuwe Klimaatvisie beschikken om aan de gezamenlijke doelstelling uitvoering te kunnen gaan geven.

Het Ridderkerkse Milieu en Duurzaamheidsprogramma 2016-2020 is inmiddels afgerond. De eindrapportage is toegestuurd naar uw raad. In vervolg op dit programma is de bredere "Klimaatvisie Ridderkerk, de route naar 2050" (afgekort de Klimaatvisie) opgesteld. Daarmee is de Klimaatvisie de opvolger van het Milieu en Duurzaamheidsprogramma 2016-2020. De concept Klimaatvisie is in december 2020 gepresenteerd in de commissie Samen wonen.

In de Klimaatvisie is een aantal hoofdthema's benoemd: Energie, Mobiliteit, Klimaatadaptatie, Circulaire samenleving, Milieu, Communicatie, participatie & educatie en Financiële arrangementen. Deze verschillende thema's zijn verder uitgewerkt in doelstellingen met daarbij aangegeven welke rol we als gemeente gaan innemen.

Aan de hand van de doelstellingen uit de Klimaatvisie is het Uitvoeringsprogramma Klimaatvisie Ridderkerk, de route naar 2050 (afgekort het Uitvoeringsprogramma) opgesteld. In dit Uitvoeringsprogramma worden de doelstellingen verder uitgewerkt in concrete acties. Deze acties zijn daarnaast ook in de planning weergegeven en de benodigde middelen zijn bepaald.

Beoogd effect

Door de Klimaatvisie vast te stellen, geven we richting aan de grote klimaatopgave.

Relatie met beleidskaders

De Klimaatvisie en het Uitvoeringsprogramma is het vervolg en de verbreding op het afgelopen beleid uit het Milieu en Duurzaamheidsprogramma 2016-2020.

Op regionaal niveau werkt Ridderkerk samen met 22 andere gemeenten, 4 waterschappen en de provincie Zuid Holland aan de Regionale Energie Strategie. Aan de hand van een viertal thema's wordt hieraan invulling gegeven. Dit zijn de thema's elektriciteit, warmte, brandstoffen en het energiesysteem.

In de zomer van 2019 is het nationale Klimaatakkoord gepresenteerd. De Nederlandse politiek heeft een doel vastgesteld: in 2030 stoten we in Nederland bijna de helft (49%) minder broeikasgassen uit dan we in 1990 deden. Het Klimaatakkoord gaat over de maatregelen/ acties die we de komende jaren nemen om dit doel te halen. Het Klimaatakkoord is een belangrijk deel van de Nederlandse invulling van het Klimaatverdrag van Parijs.

Argumenten

1.1 De gemeente heeft een belangrijke (regie)rol in de klimaattransitie

Het Klimaatakkoord stelt dat gemeenten een belangrijke (regisserende) rol moeten vervullen in de transitie en dat zij samen met het Rijk, netbeheerders, provincies, waterschappen en andere partijen tot een programmatische aanpak moeten komen om invulling te geven aan de noodzakelijke energie-

en klimaattransitie. De rol van decentrale overheden is cruciaal voor het succes van de transitie. De gemeente heeft bijvoorbeeld de regie om samen met inwoners, woningcorporaties en eigenaren van gebouwen te kijken in welke wijken wat voor vorm van duurzame energie komt. De planning is uiteraard ook in handen van de gemeente.

1.2 Het vaststellen van de klimaatvisie is een bevoegdheid van uw raad

Dit nieuwe beleid volgt het Milieu en Duurzaamheidsprogramma 2026-2020 op en dient ter besluitvorming te worden voorgelegd aan uw raad.

2.1 Het vaststellen van het uitvoeringsprogramma is een bevoegdheid van het college

Het uitvoeringsprogramma is vastgesteld door het college en is ter kennisname aan uw raad (mee)gestuurd.

3.1 Naamswijziging van de gevormde reserve is gewenst

In 2020 is er een reserve Warmte opgericht in de begroting 2021. Voor de komende jaren is er een bedrag van 4.325.000 beschikbaar gesteld via de reserve Warmte. De reserve is opgericht om de warmtevisie (vastgesteld in december 2020) te kunnen uitvoeren. Met de kennis van toen is er een raming gemaakt voor de uitvoering van deze visie. Gaandeweg in de ontwikkeling van deze Klimaatvisie en het hebben van meer inzicht bij de uitwerking van alle thema's is er een hercalculatie gemaakt. De Klimaatvisie geeft een breder beeld van de gehele opgave met een onderbouwde raming voor alle thema's. Hiermee ligt het voor de hand om de naam van de reserve Warmtevisie te wijzigen in Reserve Klimaatvisie.

Niet alleen de naam van de reserve dient te worden aangepast, ook de omschrijving behoeft aanpassing. Voorgesteld wordt dan ook om de doelstelling van de reserve Klimaatvisie als volgt te omschrijven:

In 2021 heeft de gemeenteraad de Klimaatvisie Ridderkerk, de route naar 2050 vastgesteld. Uit deze visie volgen een fors aantal acties, waaronder de inzet op warmteplannen. Dit nadrukkelijk in relatie tot diverse andere onderwerpen, zoals besparen en opwekken. Om deze werkzaamheden in relatie tot elkaar te kunnen uitvoeren is het Uitvoeringsprogramma Klimaatvisie Ridderkerk, de route naar 2050 opgesteld. Op basis van het Uitvoeringsprogramma Klimaatvisie Ridderkerk, de route naar 2050 zijn de kosten begroot wat per jaarschijf een bedrag aan onttrekking aan de reserve Klimaatvisie geeft.

4.1 De onderuitputting van het investeringsvolume is komen te vervallen

De afgelopen jaren is de onderuitputting van het investeringsvolume van het voorgaande jaar toegevoegd aan het budget duurzaamheid. Dit is komen te vervallen. Gelet op de grootte van deze opgave is voorgesteld in de eerste tussenrapportage 2021 op te nemen dat het structurele budget duurzaamheid van € 65.800 naar € 150.000 wordt opgehoogd. Dit op verzoek van uw raad om er een structureel bedrag voor op te nemen.

5.1 In de P&C documenten het meerjarenperspectief wordt geduid

Door het meerjarenperspectief rond de onttrekking aan de reserve Klimaatvisie (v.h. reserve Warmtevisie) in beeld te brengen en op te nemen in de begroting 2022 ontstaat een beeld rond de dekking van de uit te voeren werkzaamheden. Hierdoor ontstaan geen onverwachte claims in de begroting. Daarbij wetende dat het een transitie is, zoals verwoord onder kanttekeningen.

Overleg gevoerd met

Platform Natuur, Milieu en Duurzaamheid.

Kanttekeningen

1.1 Onzekerheid in transitie

Transities kenmerken zich doordat er (aan het begin) onzekerheden zijn. Transities verlopen niet lineair, maar veel meer dynamisch waarbij gaandeweg onzekerheden minder worden door het toenemen van kennis. We bepalen de richting, maar weten niet altijd de uitkomst. Dat is bij de Klimaatvisie niet anders. We hebben meer en meer inzicht en zullen dat nog meer krijgen bij de uitwerking van de verschillende thema's. Dat neemt niet weg dat er enige mate van onzekerheid is voor de toekomst. Daarom gaan we stap voor stap met de kennis en inzichten van nu deze transitie uitvoeren met verschillende go en no go momenten. Of alle doelen daadwerkelijk tijdig en gedragen worden gerealiseerd is daarom nu nog niet altijd makkelijk in te schatten. Er moet nog veel gebeuren zoals het integraal afwegen van keuzes, het doorlopen van besluitvorming, het betrekken van inwoners, maatschappelijke partijen en ondernemers tot het op het net krijgen van de duurzame energie. Er zijn dus nog stevige uitdagingen. Deze vragen om actie en keuzes van alle partijen.

1.2 Omslag in denken en doen

De klimaatvisie vraagt om intensieve samenhang en -werking, zowel intern als extern. Intern vraagt het om samenwerking met disciplines zoals ruimtelijke ordening, stedenbouw, wonen, economie en beheer buitenruimte. Daarnaast zijn er koppelkansen. Zo zijn alle subthema's onder Energie (besparen, opwek, warmte en opslag) sterk afhankelijk van elkaar en zullen in de uitvoering dan ook vaak samen worden genomen. Dit vraagt om een jaar (in 2021) waarin we intern opschalen en taken en samenwerking intensiveren. Deze voorbereiding vraagt tijd en inzet.

1.3 De Klimaatvisie is geen eindpunt

Maar een belangrijke bestuurlijke mijlpaal in een langjarig proces richting 2050. Het is niet af. De uitvoering, met al haar gerelateerde vervolgstappen en processen zoals het participatieproces, gaat gewoon door. Niet in de laatste plaats volgt uit de uitwerkingsplannen (de RES, de kanskaart etc.) een verankering in beleid en (omgevings-)visies en-plannen. Dan worden de inzichten vertaald naar realisatie.

5.1 Milieu kent haar eigen budget

In het verlengde van het Milieu- en Duurzaamheidsprogramma 2016 - 2020 willen we zorgdragen dat alle thema's binnen dit programma voortgezet worden in deze Klimaatvisie. Daarom zijn de onderwerpen onder het begrip milieu meegenomen. Naast de uitvoering van de klimaatvisie worden de bestaande budgetten voor milieu ingezet voor de uitvoering van (wettelijke) taken en bestaand beleid door de DCMR.

Uitvoering/vervolgstappen

In de Klimaatvisie is een tijdspad opgenomen. Daarin staat welke nationale afspraken er zijn gemaakt en wanneer we uitvoering geven aan acties die behoren onder een thema. Na besluitvorming worden de diverse thema's uitgewerkt aan de hand van de geformuleerde acties en tijdspaden.

Evaluatie/monitoring

Halfjaarlijks stellen we een voortgangsrapportage op. Ontwikkelingen en innovaties kunnen, naar aanleiding van de voortgangsrapportage, in het uitvoeringsprogramma worden meegenomen.

In de voortgangsrapportage nemen we een klimaatmonitor op om resultaten en effectiviteit te kunnen meten. De landelijke klimaatmonitor van Rijkswaterstaat voorziet decentrale overheden van informatie over trends en voortgang. Het is belangrijk dat monitoringsgegevens voor alle gemeenten zijn samengesteld volgens dezelfde methode. Gemeenten werken samen en leren van elkaar, zoals in de RES- regio's en omgevingsdiensten. Binnen die samenwerking willen gemeenten goede afwegingen maken en via benchmarking van elkaar leren. Dit is mogelijk via de klimaatmonitor van Rijkswaterstaat.

De Klimaatmonitor combineert gegevens uit verschillende bronnen tot indicatoren en datasets. Het is een uitgebreid instrument met een dashboard, database en rapportage. In de klimaatmonitor zien we bijvoorbeeld het energieverbruik, de CO2 uitstoot, het aandeel duurzame energie en het energieverbruik van verkeer en vervoer en industrie. Op deze wijze kunnen we de energietransitie goed volgen en blijven de gegevens zo uniform en vergelijkbaar mogelijk.

Financiën

De klimaattransitie vraagt extra inzet van de gemeente. Hiervoor zijn financiële middelen nodig. Het gaat hierbij om uitvoeringslasten: de inzet van ambtelijke capaciteit plus materiele kosten. Onder het laatste vallen bijvoorbeeld advies en communicatiemiddelen. De investeringskosten, zoals de realisatie van zonnepanelen op gemeentelijke daken, maken geen onderdeel uit van dit voorstel.

Het is een raming

Het inschatten en ramen van de benodigde financiële middelen is complex. De redenen hiervoor zijn meerledig. Ten eerste, kenmerkt de transitie zich doordat er (aan het begin) onzekerheden zijn. Een transitie verloopt daarbij niet lineair, maar eerder dynamisch. Ten tweede, is de gemeente vaak niet initiatiefnemer. De rol (en de grootte daarvan) wisselt. We betrekken en werken samen met inwoners, partners en organisaties voor het maken van visies en plannen (zoals wijkplannen voor warmte), we begeleiden projecten en plannen, we zorgen voor adequate informatie en ondersteuning, we bieden regelingen aan en verlenen vergunningen. We zijn daarmee één van de partijen, maar we hebben een actieve rol in het proces (van regulerend, ondersteunend, meewerkend tot borgend vanuit publieke belangen en regionale en nationale afspraken). En tot slot, kennen de cijfers een mate van onzekerheid doordat bevoegdheden en eisen die aan ons worden gesteld kunnen wijzigen. Kortom, we weten niet wat we nog niet weten.

De kosten voor de klimaatvisie zijn grotendeels gedekt in de begroting

In de financiële bijlage is het financieel overzicht van de kosten en baten opgenomen. Zoals uit dit overzicht blijkt worden de kosten voor de Klimaatvisie en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma grotendeels gedekt uit de begroting.

Een groot gedeelte van de kosten worden gedekt uit: de begroting door inzet van personeel vanuit Energie en Klimaat Adaptatie en Milieu, het Mobiliteitsplan en de HOV-visie en de huidige middelen voor klimaat in de begroting. In de begroting is er de reserve Klimaatvisie (v.h. Warmtevisie) gevormd, zoals beschreven onder argument 3.1. Voor het jaar 2021 is € 1.000.000 beschikbaar. Voor de jaren 2022 en verder worden de volgende onttrekkingen aan de reserve Klimaatvisie opgenomen in de begroting 2022:

2022: € 1.024.000,--

2023: € 751.000,--

2024: € 617.000,--

2025: € 660.000,--

Het betreft een totale raming voor alle thema's, zoals opgenomen in het Uitvoeringsprogramma. Zo zijn ook de producten voor milieu opgenomen. Milieu maakt een aantal producten met een cyclus van 5 of 10 jaar, op basis van (Europese) wet- en regelgeving. Hieronder vallen de Geluidbelastingkaarten, het Actieplan Geluid en de Bodemkwaliteitskaarten (eens in de 5 jaar herzien) en de Nota Bodembeheer (eens in de 10 jaar). Het Actieplan Luchtkwaliteit is opgesteld op verzoek van uw raad en kent een looptijd van 5 jaar (tot en met 2022). Eerder werden de kosten voor het maken/herzien van deze producten separaat begroot. In het kader van de Klimaatvisie en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma worden de kosten nu meegenomen en gedekt uit de reserve Klimaatvisie.

In het voorstel is wel opgenomen om het structurele bedrag in de begroting voor duurzame energietransitie / Klimaat te verhogen van €65.800 naar €150.000. Dit in plaats van de onderuitputting. De afgelopen jaren is de onderuitputting van het investeringsvolume van het voorgaande jaar toegevoegd aan het budget duurzaamheid. Dit is komen te vervallen. Gelet op de grootte van deze opgave is in de eerste tussenrapportage opgenomen dat het structurele budget duurzame energietransitie / klimaat wordt verhoogd.

Met de verhoging van dit budget zijn de kosten gedekt.

Mogelijke separate dekking(en) in de toekomst

Zoals eerder beschreven moeten decentrale overheden een groot gedeelte van de maatregelen uit het nationale Klimaatakkoord organiseren en uitvoeren. Naar aanleiding van het onder voorwaarden instemmen met het nationale Klimaatakkoord door de ledenvergadering van de VNG heeft het Rijk een onderzoek uitgevoerd naar de hoogte van de extra uitvoeringslasten. Op dit moment ligt er een 'dringend' advies van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) aan het demissionaire kabinet. Een nieuw kabinet moet beslissen of het advies, om 1,8 miljard euro beschikbaar te stellen voor gemeenten, provincies en waterschappen voor de komende 3 jaar, wordt overgenomen.

Daarnaast zetten we ons maximaal in om subsidies te ontvangen, zoals bij de provincie en/of Rijk. Indien we subsidies en/of uitkeringen ontvangen dan worden deze bedragen (alsnog) als dekking opgevoerd voor de begroting.

Juridische zaken

N.v.t.

Duurzaamheid

Door de Klimaatvisie ter besluitvorming aan te bieden wordt een integrale aanpak voorgesteld om te gaan bijdragen aan de doelstellingen van het landelijke Klimaatakkoord. Hiermee wordt invulling gegeven aan de lokale inzet en stappen die gezet kunnen gaan worden.

Communicatie/participatie na besluitvorming

De klimaattransitie is veel meer dan een technische transitie. Minstens zo belangrijk zijn de vraagstukken op sociaal vlak. Het succes en slagen staat of valt met het draagvlak en acceptatie in de samenleving. Communicatie en participatie is daarom cruciaal en vraagt continue en langdurige aandacht. We maken hiervoor een strategisch communicatieplan waarin staat hoe de beweging naar gedragsverandering wordt ingezet en wat ervoor nodig is. Ten grondslag aan dit plan ligt een onderzoek van de Erasmus Universiteit Rotterdam. We hebben een samenwerking met de Universiteit om onderzoek te doen naar gedragsbeïnvloeding in de gemeente Ridderkerk.

Er zijn diverse niveaus te onderscheiden om betrokkenheid te verkrijgen. Van belang is om die onderwerpen uit te kiezen die niet technisch van aard zijn, een korte periode omvatten, weinig complex zijn, in de fase van uitvoering zijn of gaan, en waar daadwerkelijk ruimte is om het beleid of een keuze aan te scherpen. We betrekken inwoners en partners, zoals nader toegelicht in de Klimaatvisie en bijlage 4.

Burgemeester en wethouders van Ridderkerk,

de secretaris,

dhr. H.W.J. Klaucke

de burgemeester,

mw. A. Attema

Bijlagen

---

1. Klimaatvisie Ridderkerk
2. Uitvoeringsprogramma Klimaatvisie Ridderkerk
3. Begroting Klimaatvisie Ridderkerk

CONCEPT RAADSBESLUIT

Onderwerp: Klimaatvisie Ridderkerk, De route naar 2050	Gemeenteraad: 3 juni 2021	Zaaknummer: 277598
	Commissie samen wonen 20 mei 2021	

De raad van de gemeente Ridderkerk,
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders op 20 april 2021,

BESLUIT:

---

1. De "Klimaatvisie Ridderkerk, de route naar 2050" vast te stellen.
  2. Kennis te nemen van het "Uitvoeringsprogramma Klimaatvisie Ridderkerk, De route naar 2050".
  3. De tenaamstelling van de reserve Warmtevisie te wijzigen in reserve Klimaatvisie en de omschrijving aan te passen.
  4. Het structurele bedrag voor duurzame energietransitie / klimaat in de begroting te verhogen van €65.800 naar €150.000 en dit te verwerken in de eerste tussenrapportage.
  5. De financiële wijzigingen te verwerken in de begroting 2022.
-